

DRUŽBA, KI SE RAZKRAJA

Studentske demonstracije v Beogradu (deloma tudi zborovanje v SN) ne nadaljujejo tradicije akademskih razprav o problemih univerze. Ti dogodki zbuja dvom o sedanjem družbenem sistemu. Naj svojo trditev poskušam podpreti. Demonstracije, torej nekakšen iregularni način političnega delovanja, zbuja dvom v učinkovitost in smotrnost političnih organizacij in institucij sploh. Če tem organizacijam ni uspelo kanalizirati vplivov in če so bile te organizacije kot ozka, protiztoku ožea se grla, potem se je ustavljal normalni potek prelivanja političnih in splošno družbenih ambicij. Organizacije so bile filter, bile so in so še kot zaprti stožci, ki odmevajo sami v sebi, ne puščajo pa odprtih poti niti ne omogočajo smotrne družbene intervencije. Zato prihaja do neredov, izgrediv, do limitnega obnašanja in podobnih deviacij. Politične organizacije naši družbi so pred svojim eksistenčnim problemom.

Družba, v kateri temeljne organizacije ne funkcionirajo, v kateri ne funkcionirajo tiste organizacije, ki so konstituirale to družbo v prisotni obliki, ta družba je v razkroju. Nobeden od predstavnikov političnih organizacij v Beogradu ni mogel ali ni hotel zaustaviti milicnikov s čeladami in penreki. Stali so ob strani. Družba, v kateri politične organizacije stojijo ob strani, se od dogodkov distancirajo ali poskušajo lakirati nastalo stanje, to je nefunkcionalna družba. Družba, v kateri so komunikacije tako slabe, kot so pri nas, je nekomunikativna družba. Onemogočen je dotik projektov. Časopisi dezinformirajo. Se tako ostre besede, spregovorjene na tem ali onem zborovanju, na tem ali onem sestanku, se v časopisnem poročilu spreminjajo v dolgočasno, megleno besedičenje, iz katerega je mogoče razbrati, kateri od političnih funkcionarjev je bil prisoten. Za »rang lestvico« teh funkcionarjev so časopisi pač zelo zainteresirani.

Družba, v kateri gospodarstvo ne funkcionira, pač pa nenehoma razmišljamo o takšni ali drugačni sistematični rešitvi, to je takšna družba, ki ne zmore več biti integrirana in urejena. Družba, ki omogoča revščino in bogastvo obenem, je krivična družba. Družba, ki razpravlja o delitvi, ne pa o ustvarjanju dohodka, je perverzna družba. Družba, ki protežira tiste, ki slabo gospodarijo, ki slabo mislijo in slabo vidijo, družba, ki hkrati tlači uspešne gospodarje, realistične mislece in tiste, ki vidijo dva koraka naprej namesto enega, je nora družba. Družba, ki ustvarja med delavci prepričanje, da jim intelektualci odjedajo kruh, je anarhija. Družba, ki ustvarja konflikte, da bi z njimi zakrila nove konflikte, ki so že prisotni, družba, ki provocira umetne spore, da bi zamotila razmerja med resničnimi nasprotniki, to je družba brez smisla.

Da bi odpravili nastalo stanje, je treba storiti naslednje:

1. Vreči iz ZKS, ZMS, ZSJ, SZDL biokrate, ki mislijo, da je politično delo: pisalna miza, oblažjen stol, telefon, smehljaj, osebni prestiž in osebno materialno blagostanje. Ti biokrate mislijo, da so v službi pri odgovoru na vsa temeljna družbena vprašanja, zato se obnašajo kot uradniki. Njihov interes je ohraniti hierarhične odnose in razmere, v katerih se napreduje po uradniški, ne po delovni logiki.

2. Omogočiti gospodarskim organizacijam, da same razpolagajo s sredstvi, ki jih ustvarjajo. Nobeno podjetje, ki mu prileti denar spod neba, ne bo dobro delovalo, če mu zanj ni treba migniti s prstom. Pokazati je treba resnična razmerja v jugoslovanskem gospodarstvu, povedati tudi, kdo živi na račun koga drugega. Katera republika je žrtev?

(Nadaljevanje na zadnji strani)

V DOMETU IRACIONALNEGA

Kaj počenjajo studentski in delavski nemiri v perfekcionarnem sistemu družbenih funkcij v času, ko je posamezniku vse dovoljeno — razen dovoljenja samega?

Sedaj, po zborovanju v Studentskem naselju, si večina privatnih in javnih interesov zadovoljno mane roke: vse je bilo v okviru samoupravnega sistema. Ne-dvomno gre pri vseh teh dogajanjih (ki smo jim priča med študenti in delavci nekaterih podjetij), za veliko več kot uokvirjeno samoupravljanje. Zborovanje v Studentskem naselju je bilo po svoji obliki izveninstitucionalno in zato revolucionarno, prav takšno je bilo zborovanje v Transturistu ob 22. uri, kakor tudi shod litostrojskega kolektiva pred skupščinsko stavbo v Šiški.

Zahteve, postavljene na teh zborovanjih, ne presenečajo, ker niso nove. Značilne so za kritični trenutek nekega gospodarstva in so temu primerno v svoji kompleksnosti tudi zapletene. Zaradi ranljivosti sistema tudi niso rešljive na mah. Učinkovite so le parcialne rešitve. Za te se ve, da nasprotujejo logiki sistema. Logos pritiska sili v ugoditev zahtevi. Z vidika mirnodobnega, načrtovanega gospodarstva se dogaja čista iracionaliteta. Studentsko gibanje pri nas in drugod je namenjeno samo sebi: njegov raison d'être je zaobsežen v načinu — v odgovoru na vprašanje »kakšno«.

Daj-dam pa si lahko privoščiti, kot kaže, le moderna, da ne rečem bogata družba. In vsaka tovrstna družba si dovoli svojo slabo vest. Institucionizirana slaba vest preneha biti slaba vest. Zato je jasno, da bodo ljubljanski študentje prihodnjic šli na cesto, če bodo hoteli ostati učinkoviti. In tudi to bo samo ena izmed samoupravljaljskih poti. V 60-ih letih 20. stoletja, ko so praktično vse vsebine definirane, presenečajo samo še oblike. In v tem je najdena ena izmed redkih vsebin, ki še preostanejo.

Protestirati, zborovati, kamenjati se na ulici, obležati mrtev, to so dogodki, vredni življenja družbe. Ko se dogajajo najbolj nemogoče stvari, se šele dogaja vse, kar je mogoče.

I. G.

URESNIČEVANJE SKLEPOV ŠTUDENTSKEGA ZBOROVANJA

V četrtek zvečer so se sestali študentje, ki so se prijavili na študentskem zborovanju za delo v skupinah, predsedniki fakultetnih odborov, predsedniki svetov blokov in člani univerzitetnega odbora.

Ne sestanku je UO najavil svoj odstop, vendar pa ni bil sprejet, ker so udeleženci sodili, da mora UO čez počitnice opravljati svoje redno delo, obenem pa skupaj s skupinami pripraviti reorganizacijo Zveze študentov.

(Dalje na zadnji strani)

ZVEZA ŠTUDENTOV IN ŠTUDENTJE

RAZPRAVA TOVARIŠA SERGEJA KRAIGHERJA NA UNIVERZITETNI KONFERENCI ZKS

(26. aprila 1968)

Na svoji seji dne 12. 6. 1968 je predsedstvo Zveze študentov Jugoslavije razpravljalo o ciljih, značaju in politični aktivnosti študentskega gibanja na vseh jugoslovanskih univerzah in visokošolskih ustanovah. Sprejelo je naslednja

STALISCA

I.

Predsedstvo Zveze študentov Jugoslavije pozdravlja besede tov. Tita, namenjene študentom in vsem delovnim ljudem naše dežele; z govorom je tudi ob tej priložnosti pokazal, da je na nivoju zgodovinskega trenutka in da razume ter podpira progresivna hotenja mlade generacije. Prepričani smo, da bodo delavski razred, študentje in mladina ter vse progresivne in demokratične sile naše družbe pod vodstvom tov. Tita in ZKJ začele odločen boj za to, da bi njegove besede postale delo in akcija — revolucionarno dejanje — in da se bo s tem začela nova epoha naše socialistične revolucije. Jugoslovanski študentje neposredno podpirajo tov. Tita. Odločeni so ohraniti in izoblikovati permanenten kritičen odnos do sedanosti, v nadaljnjem boju pa razkriti in sodelovati pri rušenju reakcionarnih in birokratskih sil, ki hočejo naš socialistični razvoj brezpogojno izločiti iz zgodovine.

II.

Osnovni vzrok politizacije jugoslovanskih študentov in formiranja progresivnega ter demokratičnega gibanja na novih osnovah so sedanji problemi našega socialističnega razvoja, je zavest o določenih nesocialističnih pojavih pri nas, o nujnosti boja za dosledno razvijanje samouprave in realizacije ukrepov in ciljev družbeno-ekonomske reforme kot tudi v odločni volji vključiti se v ta boj.

K temu je prispevalo tudi nezadovoljstvo študentov zaradi počasnosti in nedoslednosti pri reševanju teh vprašanj kot tudi imobilnost družbenih institucij.

Osnovna karakteristika preteklih dogodkov je preraščanje ozkih okvirov univerze in nastop na najširšem področju družbenega dogajanja. Boji za hitrejšo odpravljanje socialne neenakosti, ki jo povzročajo privilegiji in monopoli, za dosledno realizacijo socialističnega principa delitve po delu in rezultatih dela, proti privajanju lastnine na nesocialističen način, za realizacijo ustavnega principa pravice do dela, za hitrejši razvoj samouprave in za odpravo birokratskih sil, ki zavirajo razvoj naše družbene skupnosti, proti poskusom dezintegracije družbene lastnine, proti tendencam izrojevanja osebnega dela v kapitaliziranje posameznika in skupin — to je bistvo in osnovna vsebina naše akcije in vključevanja študentov in univerze v kompleksni družbeni in politični proces.

Obenem je ta boj usmerjen v radikalno reformo celotnega sistema izobraževanja. Se posebej univerze.

Jugoslovanski študentje so prepričani, da se lahko socialistični interesi delavskega razreda in vseh progresivnih sil naše dežele uveljavijo edino po poti neposrednega in doslednega razvijanja samouprave, z neposrednim bojem za cilje družbene in gospodarske reforme, ki so tista družbena realnost, v kateri odkrivamo in odpravljamo birokratske in etatične sile.

Mnenja smo, da so zgodovinski interesi delavskega razreda istovetni s progresivnimi hotenji jugoslovanskih študentov, ki jim je boj za socializem istočasno tudi boj za človeka.

Bistvo študentskega gibanja izraža globoka humanistična opredelitev, široka demokratična osnova sprejemanja osnovnih nalog sedanjega družbenega trenutka in pripravljenost na dosleden boj za uresničitev programa ZKJ in ustave SFRJ.

III.

Predsedstvo ZSJ meni, da je prejšnji teden prišlo do močnejše polarizacije progresivnih in demokratičnih sil na eni ter reakcionarnih in birokratskih sil na drugi strani. Proti temu je bilo od samega začetka usmerjeno gibanje študentov, učiteljev in delavcev beograjske univerze. Vsi komunisti univerze so se z ramo ob rami z ostalimi študenti in profesorji borili — in se bore — za progresivne in demokratične cilje, izražene v akcijskem programu.

Študentje in učitelji beograjske univerze so se v svojem boju opredelili za odločno akcijo in sodelovanje z vsemi progresivnimi in demokratičnimi silami v naši družbi, za demokratičen dialog, teča proti uporabi metod pritiska. Prav tako niso dovolili, da bi se mednje vtilotapili ljudje, ki so jim tuji cilji boja ZK in tega gibanja. Študentje so v osnovi ohranili in razvili svojo osnovno progresivno orientacijo.

Vedilni beograjski časopisi, Tanjug, radio in televizija so v veliki meri pripomogli k širjenju dezinformacij in neresnice o akcijah, zahtevah in ciljih študentov in učiteljev beograjske univerze. Predsedstvo ZSJ najostreje obsoja takšne postopke centrov masovnih komunikacij, ki se težka kršitev principa odgovornosti, objektivnosti in javnosti, na katerih mora temeljiti demokratičen proces v naši družbi.

IV.

Predsedstvo ZSJ bo formiralo akcijski politični program. Osnova tega programa bo politična aktivnost na vseh univerzitetnih in visokošolskih centrih.

Predsedstvo ZSJ

Poletni delovni kampi v ČSSR

Iz Prage smo dobili naslednjo informacijo o mednarodnih prostovoljnih delovnih kampih v letošnjih počitnicah. Vabijo skupino do 20 študentov oziroma študentk v času od 22. julija do 25. avgusta 1968. Pogoji so naslednji:

- delo bo na gradbišču v Hradec Kralové (110 km od Prage);
- tedensko dobi vsak udeleženec po 75 Kčs;
- za vsak teden dela pripada udeležencu 2 do 3 dni plačanih počitnic v Pragi (torej za 5 tednov 12 dni);
- vse stroške razen vožnje do Prage plača organizator (CSM);
- delovno obleko mora prinesiti udeleženec s seboj;
- ob sobotah in nedeljah izleti v okolico. V Pragi pa je v programu ogled Laterne Magice, izlet v Karlstein, itd.

Lahko pošljemo tudi več skupin za krajši čas in tako zapolnimo vseh pet tednov, ki jih imamo na razpolago.

Prijavite se na mednarodnem odoboru, UO ZSJ, Trg revolucije 1/II, soba 84, vsak dan od 12. ure do 13. ure, najkasneje do ponedeljka 24. junija, ker moramo do tedaj sporočiti naš odgovor v Prago.

Mednarodni odbor

Zavest o pomenu visokega šolstva naj postane last vsakega delovnega človeka

Današnja diskusija je pokazala, da so ocene in stališča o predloženem osnutku zakona o visokem šolstvu vendarle precej različna. Mislim, da različna stališča niso slučajna, ampak da izvirajo iz stanja, v kakršnem je celoten sistem našega visokega šolstva in izobraževanja, to je v času izgradnje naše samoupravne družbe in integracije na samoupravnih osnovah.

S tem v zvezi bi se pridružil tovarišu Osredkarju, ki je na začetku razprave govoril o bistvenem pomenu sistema visokega šolstva. To naj bo sposobno dati našemu narodu in naši republiki visoke strokovne kadre in znanstveni naraščaj. O pomenu šolstva za razvoj — in ne samo za razvoj, temveč tudi za obstoj našega naroda — je že bilo govoreno. Za tak majhen narod, kot smo Slovenci, je vsako zapadanje v provincializem in vsako zapadanje na rob svetovnih dogajanj in gibanj nevarno. Tako narod počasi postaja ne le anonimen med ostalimi narodi in državami, ampak tako anonimnost v določenem razvoju postane nevarna za njegov obstoj. Osebnostem sem prepričan, da nobena generacija tega ne bi pustila. Prav gotovo pa tega ne bo dovolila mlada generacija, ker gre za njene zahteve. Zato je razumljivo, da je pri tem radikalnejša. Pomembno in bistveno je, da postane zavest o pomenu visokega šolstva za celoten razvoj in obstoj našega naroda in celotne Jugoslavije, v sedanjih mednarodnih dogajanjih last vsakega delovnega človeka na vsakem področju družbenega dela. Zavedati se moramo namreč, da so delovni ljudje — in tudi naša javnost — bili dolga desetletja navajeni na to, da so probleme šolstva, posebno še visokega šolstva, reševali faktorji izven njih samih — država oziroma za to odrejeni državni organi. Sedaj, ko razvijamo samoupravno družbo, ko o osnovnih odločitvah o delitvi razpoložljivih sredstev, o prioritetah in razvoju posameznih področij družbenega dela odločajo v vedno večji meri sami delovni ljudje, postaja pravilen odnos delovnih ljudi in njihov vpliv na razvoj visokega šolstva bistvenega pomena za razvoj. Ne bi želel, da bi se razumeli tako, kot da hočem poenostavljeno povezovati probleme financiranja visokega šolstva in naloge njegovega razvoja z neposrednimi odločitvami delovnih kolektivov o sredstvih v naših delovnih organizacijah. Ne bi želel, da bi me razumeli tako, kot da hočem, naj se nekakšna ekstremna stališča iz leta 1960 in 1961 — (o katerih je bilo govora tudi danes) — na kakršenkoli način oživijo v zakonu, o katerem sedaj razpravljamo.

Mislil pa, da bodo o sredstvih za visoko šolstvo — ne glede na tak ali drugačen sistem financiranja — vedno odločali delovni ljudje; po možnosti čim bolj neposredno, na vsak način pa preko svojih predstavnških organov. Zato mora orientacija na povezanost našega visokošolskega sistema z neposrednimi interesi delovnih ljudi, organiziranih v delovnih skupnostih, v raznih oblikah združenega dela, v podjetjih ali drugih združenjih, priti jasno do izraza tudi v zakonu o visokem šolstvu, jasneje, kot je to v predloženem osnutku. V tem smislu lahko tudi sklepi, ki jih je skupščina sprejela, doživijo določeno kritiko. Iz tega takoj slede še druge konsekvence. V osnutku sklepov, ki so bili predloženi za današnji sestanek, sem opazil ugotovitve, da se razvoj visokega šolstva in univerze v Sloveniji po svojih kvalitetah bistveno ne razlikuje od razvoja drugod, oziroma, da ne prihajajo do izraza osnovne prednosti sa-

moupravnega sistema v reševanju problemov, s katerimi se na tak ali drugačen način ukvarjajo tudi druge države. Če je v tem nekaj resnice, mislim, da je razlog predvsem v tem, ker se visokošolski sistem še ni v celoti integriral v sistem samoupravljanja. Predvsem iz tega vidika moramo presojati, koliko pomeni nadaljnje urejanje visokošolskega sistema v resnici korak naprej. Eden od pogojev za to je prav povezanost z delovnimi skupnostmi in raznimi oblikami združenega dela in uveljavljanje skupnih interesov. O tem se popolnoma strinjam s tovarišem Kamušičem, ki je prepričljivo in argumentirano — kolikor je mogoče na takem mestu — opozoril na te probleme, zato jih ne bi ponavljal.

V gradivu se govori — in s tem se strinjam — da je razvoj kadrov in razvoj visokega šolstva povezan s koncepcijo celotnega razvoja naše družbe. Dejstvo je, da smo šele v prvih fazah izdelave perspektivnega programa razvoja naše republike. Komisija, ki jo je izvršni svet imenoval v prejšnjem letu, je šele pred kratkim imela svojo prvo sejo. Brez dvoma bo do končne izdelave programa razvoja preteklo precej časa. Zaradi tega bi bilo napačno, če bi delovne organizacije morale čakati na ta program. Nasprotno, naloga vseh družbenih faktorjev, predvsem pa subjektivnih sil v delovnih organizacijah je, naj čimprej na podlagi svojih lastnih analiz ugotovijo konkretne perspektive svojega razvoja v domačem in mednarodnem gospodarstvu in v družbenem življenju. To zahteva od njih, da programirajo tudi kadre in da postanejo na teh osnovah tudi aktiven faktor preko svojih združenj, preko zbornice in drugih organizacij tudi pri predvidevanju potrebnega števila in profilov kadrov v Sloveniji. Od njihovega dela je v veliki meri odvisen tudi razvoj visokega šolstva. Vsako čakanje in pomanjkanje orientacije v tem pogledu pomeni izgubljanje časa.

Študentom večjo vlogo v samoupravi

Drugi faktor, ki je po mojem mnenju bistven za razvoj visokošolskega sistema, je vloga študentov v samoupravljanju na visokošolskih zavodih. V osnutku zakona, in tudi v osnutku sklepov te konference, je vlogi študentov posvečeno zelo malo pozornosti. Njim se bolj določajo pravice, ni pa v teh osnutkih razvidno, da so subjekt, da gre v naporih za izboljševanje visokošolskega sistema pravzaprav zanje. Le-ti so bili s svoje strani pomemben faktor pri ocenjevanju rezultatov določenega sistema — poleg konkretne prakse njih samih kot absolventov oziroma njihovih rezultatov v konkretnem družbenem delu. Zato bi priporočil, da se v nadaljnjem delu s tem zakonom razmisli, ali ne bi bilo mogoče tudi v zakonu postaviti in poudariti aktivnejšo vlogo študentov na način, ki bi odrazil njihovo objektivno vlogo, čeprav je mogoče stanje v resnici v glavnem tako, kot ga kaže osnutek. Strinjam se s kritiko takega samoupravljanja, kjer se samoupravljanje spremeni v čisto formalnost, če so posamezne interesne skupine ali če so delovni ljudje postavljeni v sistem samoupravljanja na tak način, da je njihovo predstavnštvo popolnoma formalno in brez večjega pomena za učinkovito delo. Take oblike »kvazisamoupravnih« teles samoupravljanje kompromitirajo in služijo tistim, ki se z razvijanjem in utrjevanjem samoupravljanja v našem družbenem sistemu ne strinjajo.

Uredništvo »Problemov« razpisuje nonorarno mesto tehničnega urednika. Kandidati morajo imeti izobrazbo grafične stroke. Vse drugo po dogovoru. Ponudbe sprejema uredništvo v Beethovnovi 2.

VARILNA TEHNIKA – PROBLEM VISOKOŠOLSKEGA TEHNIČNEGA ŠTUDIJA

Zavod za varjenje in Društvo za varilno tehniko SRS sta od leta 1962 do danes na več javnih posvetovanjih in v člankih v strokovnih revijah utemeljevala potrebnost varilno-tehničnega študija na univerzi in zagovarjala organizacijo varilno-tehnične ismeritve v sklopu fakultete za strojništvo ali fakultete za tehnologijo in naravoslovje (metalurško metaloznanstvena smer). Obe organizaciji sta univerzitetne in politične forume seznanjala z dokumentacijskim gradivom v tej zvezi in dala celo konkretne predloge, da bi za znanstveno-raziskovalno in strokovno izobraževalno ustanovo Zavod za varjenje prevzela soustanovitelske pravice univerza. Univerzitetna glavna študijska komisija je med tem sama napravila anketo v večji strojni in kovinski industriji Slovenije o potrebnosti varilno-tehničnega inženirskih kadrov in kljub zelo enostransko pobarvanim vprašanjem dobila pozitivne odgovore, čeprav je prof. dr. Prelog, takratni predsednik študijske komisije, rezultate te ankete ocenjeval kot negativne; toda te ocene ni javno branil ali sporočil predstavnikom Društva za varilno tehniko in Zavoda za varjenje.

Med tem pa so na univerzi samo kot nepomembni predmet uvedli »varjenje« na fakulteti za strojništvo in na metalurškem odseku fakultete za naravoslovje in tehnologijo, vendar pa v nobeni pravi povezavi s strokovnimi varilno-tehničnimi forumi, razen da študentje omenjenih fakultet opravljajo vaje tega predmeta na Zavodu za varjenje.

Ze od leta 1959 pa so v veljavi zvezni tehnični predpisi za izdelovanje in popravilo konstrukcij in predmetov z varjenjem kjer se predpisuje, da mora vsako podjetje, ki proizvaja varjene konstrukcije in predmete imeti ustrezne strokovnjake inženirje in tehnike; predpis pa ne določa, kje naj se taki inženirji in tehniki formirajo.

Zavod za varjenje je v letih 1961 – 1964 sam na svoje stroške odprl srednjo tehnično šolo za varilstvo z oddelkom v Ljubljani in Mariboru in je v navedenih letih iz svojih skromnih skladov to šolo v celoti tudi vzdrževal (40 milijonov Sdin); leta 1964 sta se oba oddelka te šole združila v Ljubljani v varilno-tehnično smer tehniške šole za strojništvo.

Leta 1964 je tudi višja tehnična šola v Mariboru odprla varilno-tehnično smer z moralno podporo Zavoda in z njegovo pomočjo pri organizaciji pouka (predavatelji, vaje itd.). Zaradi pomanjkanja denarja in nerazumevanja vodstva šole za bolj tesno naslonitev na Zavod pa je smer leta 1965 zamrla. Predlog Zavoda je namreč bil, da njegov mariborski oddelek in delno tudi kapacitete v Ljubljani služijo v šolske namene TVŠ Maribor, Zavod pa bi organiziral za stroko na TVŠ Maribor.

Z ozirom na dejstvo, da je industrijska obdelava kovin od metalurških obratov do serijske proizvod-

nje pločevinastih izdelkov in strojogradnje preko večje kovinske obrti, velike montaže, elektroindustrije uporabnik varilne tehnike, ki je postala zahtevna interdisciplinarna tehnična stroka, je potrebnost po inženirskih kadrih v tej stroki ostala pri nas evidentna. Evidentna potreba je še toliko bolj, če primerjamo uporabnost varilne tehnike v številnih industrijskih panogah, z mnogo manjšimi obsegi industrijske proizvodnje pri nas, katerim pa nihče ni oporekal inženirskih kadrov (npr. montanistika metalurgija, geologija, gozdarstvo, cela vrsta usmeritev na biotehniko itd.) Varjenje odločilno posega v zasnovno, izdelavo in montažo konstrukcij, posega v izbiro materiala, tehnologijo in deluje predvsem v smislu pocenitve, brzine izdelave, manjše teže in sodobnega industrijskega oblikovanja.

Vloge varilnega inženirja ne morejo zlahka prevzeti inženirji drugih strok brez nekajletne dodatne specializacije in prakse, ki pa gospodarstvo predrago stane, ne glede na problematičnost take »samovzgoje« v podjetjih z ozirom na stopnjo razvitosti naše industrije.

Končno moramo omeniti, da imamo na Slovenskem in v vsej Jugoslaviji edino znanstveno raziskovalno ustanovo Zavod za varjenje, ki je med največjimi samostojnimi raziskovalnimi ustanovami Slovenije in ki že danes zaposluje preko 20 dipl. inženirjev večine tehničnih strok. Tudi za Zavodovo raziskovalno delo in za njegov nadaljni razvoj predstavljajo premalo specializirani kadri resno oviro za nadaljni razvoj.

Za varilno-tehnični inženirski študij so zahtevane iste naravoslovne in tehniške osnove, kot za druge inženirske stroke, ki se uče na tehniških fakultetah. Predvsem je varilnemu inženirju potrebna zares dobra tehnična in naravoslovna osnova v fiziki, kemiji, matematiki, mehaniki, metaloznanstvu, elektriki in elektroniki.

Ne samo v Sloveniji so velike možnosti zaposlitve, ampak tudi v vsej državi in tudi v inozemstvu; potrebujemo takoj okoli 70 varilno-tehničnih inženirjev (med večjimi industrijami citiramo po spominu po podatkih potrebe: LITOSTROJ 6–8, METALNA 6–8, TAM 5, HIROMONTAŽA 3, Zavod za varjenje 10 itd.) Če bi pričeli z visokošolskim študijem takoj, bi imeli mogoče prvih 10 inženirjev v industriji in drugod šele leta 1972, nato pa v vsakem naslednjem letu samo okoli 10 brez upoštevanja večanja potreb, osipa, velike možnosti zaposlitve v drugih republikah in inozemstvu; tako bi dosegli število že danes potrebnih varilnih inženirjev v Sloveniji šele v teku naslednjih 10 let.

Zavod za varjenje nudi prostor in laboratorijske kapacitete za zagotovitev strokovnega dela študija v obsegu nakazanih potreb, ima pa tudi zadostno

nam spesnili kako pesem, a igralci in razna kulturno-umetniška društva so nam s programom izpolnjevala dolge noči, ki pa smo jih vendar preživeli največ ob pripravljanju konkretnih predlogov za naslednji dan, ob tiskanju biltenov in podobno.

Tako so nam tekli ti burni dnevi. Postopno nas je milica nehala blokirati, izšel je »Student« in. Na koncu je prišla odločitev: Odiš s fakultet, pustiti samo akcijske odbore in minimalno dežurstvo, ostali pa naj se vržejo na učenje. Čakali bomo na odločitve CK ZKJ. Če bodo naša stališča pozitivno ocenjena (kar je že bilo narejeno), se bomo lotili problemov univerze in vse primerno rešili. Gotovo bodo tej družbi potrebni novi impulzi, ker se brez nekaterih kadrovskih sprememb stvari ne bodo rešile. Vendar je ustvarjena atmosfera, da se progresivne sile lahko odkrito podajo v boj.

Včeraj, istega večera, ko smo zapustili fakultete, je Tito imel govor. Jasno je, da smo zmagali! Kaj naj ti rečem o Titovem govoru? V tej situaciji smo popolnoma zadovoljni.

Vsekakor se je pokazal revolucionarnejši in treznejši od večine. Vse se je nenadoma obrnilo k nam in nam izreka priznanje.

Končalo se je. Vendar je sedem študentov še vedno na seznamu pogrešanih, med njimi je tudi neko dekle, za katero domnevajo, da je bila ubita pri podvozu v Novem Beogradu.

Toliko za sedaj. Razjasniti moramo še tisoče dejstev in jih skupaj prediskutirati. Ni še vse gotovo, toda vsaj krenilo je!

pozdrav

število strokovnih sodelavcev z ustrežno kvalifikacijo za visokošolske učitelje (formalna šolska izobrazba, znanstveno-raziskovalna dela itd., da bi bilo tudi za predavateljski kader preskrbljeno.)

Univerzitetni forumi so do sedaj sicer na iniciativo naših strokovnih varilno-tehničnih organizacij in ustanov stopili v kontakte z njimi in se začeli dogovarjati. Vendar pa so bili začetni razgovori, na katerih se je ugotavljala potrebnost uvedbe varilno-tehničnega študija stalno prekinjeni in prišlo je tudi do enostranskega sklepa univerzitetnega sveta leta 1964 (brez dokončnega razgovora med zainteresiranimi), da naj univerza in strokovne varilno-tehnične organizacije poskrbe le za neko dopolnilno šolanje v smislu tečajev ali postdiplomskega študija, za kar pa univerza dosedaj ni dala nobene iniciative ne glede na dejstvo, da varilno-tehnični forumi smatrajo tak način izobraževanja kot neustreznega.

Vsekakor spoštujemo samoodločanje univerzitetnih forumov v končni fazi, nikakor pa se ne moremo strinjati z dejstvom, da univerza ni bila pripravljena do kraja razčistiti problema in odnosov zainteresiranih strokovnih krogov, ki imajo legitimacijo govoriti tudi v imenu številnih in pomembnih industrijskih panog.

Zaradi takega stanja je lahko prišlo tudi do novega učnega programa npr. na fakulteti za strojništvo, ki v novo predvidenem študiju za diplomirane inženirje uvaja samo enosemesterski predmet »tehnika spajanja« in sicer skupnega za obe inženirski stopnji. Poleg tega pa je v novo predvidenem strojniškem študiju vrsta predmetov kot npr. »jeklene konstrukcije«, »procesna tehnika«, »transportne naprave«, »različni stroji«, ki so vse varjene konstrukcije in kjer ni nobene garancije, da bodo predmetni učitelji lahko upoštevali izredno velik vpliv varilno-tehnične pravilne zasnovne in konstruiranja na eni strani, na drugi strani pa modernih in racionalnih varilno-tehničnih metod izdelave. Ze sam naslov predvidenega predmeta »tehnika spajanja« manj ustreza, ker so druge tehnike spajanja v primerih z varjenjem nepomembne, k varjenju pa spadajo tudi take varjenju sorodne tehnike kot so npr. rezanje s toploto. Prav toplotno rezanje pa je v primerjavi z odrezavanjem na hladno, ki je v strojniškem študiju eden od glavnih predmetov, najraje ogromen napredek, ki na mnogih področjih izenačuje varjenje so tudi zahtevne kontrole in preizkuševalne čuje rezanje s toploto z rezanjem na hladno. V zvezi metode, kot defektoskopija zvarov brez porušitve (rentgen, izotopi, ultrason itd.), ki nikakor ne morejo biti obravnavane samo v okviru predmetov kot so npr. »gradiva«, »kovine« ali podobno, ker zavzemajo v naši industriji že zelo pomembno mesto in so na eni strani zelo zahtevne v tehničnem manipulativnem smislu, še bolj pa v tehničnem preiskovalnem smislu.

Za slovensko predelovalno kovinsko in strojno industrijo so tipične varjene konstrukcije kot posode in kotli vseh vrst, cevi in cevovodi, pločevinski izdelki vseh vrst, vozila, hidromehanska oprema in vodni stroji, jekleni in kovinski izdelki in konstrukcije v gradbeništvu, oprema za kemijsko in procesno industrijo, transportna sredstva, elementi strojev in strojne naprave, kjer igra varilna tehnika odločilno vlogo že pri izbiri materiala, zasnovi, oblikovanju in izvedbi konstrukcije ter s tem vpliva odločilno na ceno in kvaliteto. Zato varilna tehnika kot tehnika spajanja ni samo tehnologija obdelave in izdelave kot marsikatera druga tehnologija in kot bi premalo poučeni prehitro zaključevali.

Končno ne bi smeli zreducirati uvedbe visokošolskega tehničnega pouka, tako pomembne tehniške panoge za slovensko in jugoslovansko gospodarstvo samo na vprašanje vedno premajhnih materialnih sredstev, posebno še v zvezi z dejstvom, da je lahko nastala kot ena redkih izjem ena največjih naših znanstveno-raziskovalni ustanov, Zavod za varjenje brez velike družbene materialne podpore, zato ker sta jo naše gospodarstvo in industrija zares rabila. Če ta ustanova predlaga univerzi danes skupne rešitve, ji s tem nudi tudi že glavno materialno osnovo, katero ne bi smeli podcenjevati pri nadaljnjem programiranju visokošolskega tehničnega študija na slovenskih visokošolskih zavodih in na univerzi. Posebej še ne bi smeli podcenjevati teh kapacitet, ki so zrasle iz potreb in ki so upravičile svoj obstoj (tudi po nastopu reforme!) v zvezi z dejstvom, da na drugi strani izgrajujemo z velikimi družbenimi sredstvi v celoti na istem področju npr. strojniške kapacitete (nadaljnja graditev fakultete za strojništvo oz. Instituta za strojništvo) z milijardo 600 milijonov S din, ki jih je v letošnjem letu izglasovala skupščina SRS.

Pavel Stular

(Nadaljevanje z 10. strani)

O naših metodah mislim, da so bile pravilne. Začetno demonstriranje je bilo potrebno, da se obrne pozornost na naše gibanje, ker so bili dosedaj vsi gluhi za naše številne zahteve. Nato smo se umaknili v avle fakultet in z veliko mero dostojanstva debatirali o problemih. Moram reči, da nismo vsi enako razumeli pomena družbenih problemov. Jaz bi na primer na prvo mesto postavil potrebo po demokratizaciji vseh družbeno-političnih organizacijah in državnih institucijah, ker mislim, da so vsi ostali problemi posledica tega. Toda vsi smo imeli najčistejše namene, hoteli smo nove odnose v okvirih tega sistema. Čeprav so se vsi profesorji solidarizirali z nami, zanje tega ne bi mogel reči. Imam vtis, da so nekateri hoteli izkoristiti situacijo za osebna obračunavanja in pridobivanje popularnosti. Čeprav smo še vedno politično popolnoma onemogočili provokacije. Po mojem se je nezrelost pokazala v načinu postavljanja problemov, čeprav se je to z veliko hitrostjo spreminjalo.

V teku teh nekaj dni smo dobili, čeprav tega ni bilo v tisku, številne izraze podpore. Prihajali so delavci in izražali podporo, dajali materialno pomoč, omejevali so se od izjav svojih direktorjev. Številne partijske organizacije so se podobno izrazile. Odpor je bil edino pri onih bedastih birokratih, ki so se pogreznili v stalniščične dogme in se balji za svoje stolčke. In veš, kako so te sile močne v tej deželi. Posebno podporo so dali umetniki. Vsi pesniki so

Javna zahteva Skladu za pospeševanje založniške dejavnosti, založbam, univerzi v Ljubljani, SAZU, Slovenski Matici, Mestnemu svetu Ljubljana.

Katalog je na svoji redni seji dne 11. 6 sklenil:

Se enkrat zahtevamo denar za izdajanje dvo-mesečne revije.

Poslali smo naslovljencem:

Tribuni	Tomaž Breje
Tanjugu	Izlok Geister
Našim Razgledom	Lado Krajič
RTV Ljubljana	Rastko Močnik
Delu	Zoja Močnik
Ljubljanskemu dnevniku	Jani Razpetnik
Nedeljskemu dnevniku	Braco Rotar
Mladini	Tomaž Salamun
TT	Rudi Seligo
Večeru	Marko Švabič
	Slavoj Žižek

SINDIKALIZEM IN NEODLOČNOST

OSLO, 19. aprila

Kakšne so bile poglobitve značilnosti zbora v študentskem naselju? Govorniki so nastopali dosti svobodno in sproščeno. Poslušalci, ki so sami aktivno sodelovali v debati (s ploskanjem in živzganjem), so jih pozorno poslušali.

Sama diskusija pa je pokazala, da univerzitetni odbor oziroma akcijski odbor zborovanja »stvari nima v rokah«. Namesto da bi postavili jasne zahteve, so se naši študentski predstavniki »zavzemali za hitrejšo reševanje«. V tem smislu se študentske zahteve res niso dosti razlikovale od »prizadevanj« izvršnega sveta. Nekateri študentje so bili sicer dosti preciznejši, vendar se je vse to porazgubilo v množici mnenj in diskusij. Potrebno bi bilo, da bi akcijski odbor jasno in odločno prezentiral študentske zahteve predstavnikom družbe. V študentskih programih in zahtevah pa so bile stvari, ki so bile že rešene (sanacija SN). To bi zborovanju moralo biti le pojasnilo. Prav tako se mi zdi zgrešeno, da v programu govorimo o tem, kaj je za nas IS že storil. To spada sicer na zborovanje, ne pa v naš akcijski program.

Zdi se mi, da je bilo zborovanje samo slika dosedanjega dela naše organizacije, ki ga označuje dvoje: sindikalistična aktivnost naše organizacije in pa pomirjevalna vloga univerzitetnega odbora.

O tem drugem bi dejal samo to, da se ne zavzemam za neko borbenost kar tako, ampak zato, da se za tisto, o čemer mislimo, da imamo prav, zavzamemo z vso silo. UO je do sedaj priredil že dosti razprav in sprejel že mnogo resolucij, vendar se mnogo problemov še ni premaknilo z mrtve točke. Obenem so vsakokratni predstavniki trdili, da so za to krivi študentje, ki so preveč pasivni. Sami predstavniki pa niso ničesar storili, da bi jih angažirali. Zadovoljili so se s sindikalistično dejavnostjo, s cufanjem za milijone. V taki situaciji pa se vzdržuje dvoje:

— na eni strani oblast, na drugi pa sindikalistično usmerjena študentska organizacija, ki se bori za nekaj sto milijonov. Oblast in sindikalizem se med seboj pogojujeta. Zahtevati pa je treba sistematično, načelno rešitev — v imenu človeka, njegovega dostojanstva. To pa ne velja samo za študente, ampak za vse delovne ljudi. V tem smislu niso študentske zahteve nobena izjema, noben sindikalistični študentski problem. Beograjski študenti so dobro poudarili; študentje ne zahtevamo zase nobenih privilegijev, ampak samo tisto osnovno, kar gre delovnemu človeku, isto zahtevamo, da gre tudi delavcem.

Tone Pačnik

BONN, 11. maja

PARIZ, maja

BEOGRAD, 11. maja

Družba, ki se razkraja

3. Razbiti monolitnost političnega delovanja, kjer so na zunanji prijatelji. Zagotoviti javnost!

4. Tiste novinarje, ki niso sposobni poročati o političnih sporih, premestiti na materinsko stran. Naj pišejo o dojenčkih in poticah! Kdor ne zna povedati resnice, naj piše laži. V naslov naj napiše: moje male laži!

5. Obdavčite tipe, ki si kupujejo mercedese za 9 milijonov in vikende za 25 milijonov, tiste buržuje, ki menjajo tip avtomobila kot srajco, tiste playboye, ki jim še ni minil čas salonov, svile in kristalal! Kdor pošteno dela, naj dobi pošteno plačo. Kdor je kapitalist, naj odide!

6. Investirati tam, kjer je možnost prodajanja, in ne tam, kjer je možnost »krah«. Nezaposlenosti ni mogoče rešiti za nekaj mesecev ali nekaj let, potem pa jo povečati. Inflacija je LSD.

7. Delati. Vsak naj dela tisto, za kar je sposoben. Vratarji s fakulteto in točilci bencina z znanjem šestih jezikov niso folklor.

Če tega ne bomo storili, bomo kar naenkrat opazili, da plavamo nas uhem in si bomo odrgnili trehuh.

D. R.

Uresničevanje sklepov študentskega zborovanja

Udeleženci sestanka so se razdelili v skupine, ki se bodo sestale prihodnji teden. Vse študente, ki jih zanimajo problemi načeti na zborovanju študentov v SN, vabimo, naj se vključijo v delo teh skupin. vičnosti (širša družbena vprašanja):

Odbor za analizo socialnih neprastanek v torek, ob 14. uri.

Odbor za reformo celotne študentske organizacije: sestanek v ponedeljek ob 19. uri.

Odbor za izdelavo predlogov za zagotovitev enakopravnih možnosti revnih študentov za študij: sestanek v ponedeljek ob 13. uri.

Odbor za sestavo predlogov kvalitetnejšega študija: sestanek v torek ob 18. uri.

PREVENTIVA

Občinski funkcionarji so še pred zborovanjem v študentskem naselju prepričevali študente (preko študentskih pokrajinskih klubov), snaj ni kar ne počenjajo neumnosti.

KAKŠNA JE BILA RTV

V sredo, dne 6. 6. 1968, je televizija neposredno prenašala nogometno tekmo Jugoslavija — Anglija. V četrtek pa ni mogla neposredno prenašati zborovanja v SN, ker je ob istem času predvajala še posnetek iste tekme.

Študentski list Tribuno urejajo:

Nadežda Čačinovič, Iztok Geister (odgovorni urednik), Tone Pačnik, Slavko Pregl, Rudi Rizman, Dimitrij Rupel, Tone Stojko (urednik fotografije), Dušan Tršar (tehnični urednik), Peter Vodopivec, Andrej Žižmond.

TRIBUNO — izdaja UO ZSJ — Uredništvo in uprava Trg revolucije 1-II — Telefon 21-280 — Tekoči račun 501-8-78-1 — Letna naročnina za študente 10 Ndin, za ostale 15 Ndin, posamezen izvod 1 Ndin — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska ČP »Delo«, Ljubljana, Tomšičeva 1, telefon 23-522 — Poštnina plačana v gotovini.